

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/134/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8613204241
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8613204241.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlaty Simkovej a JUDr. Jany Burešovej v právnej veci navrhovateľa: CETELEM SLOVENSKO, a.s., so sídlom Panenská 7, Bratislava, IČO: 35 787 783, zast. JUDr. Helenou Strachotovou, usadenou euroadvokátkou, so sídlom Hviezdoslavova 7, Martin, proti odporcovi J. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX Z. č. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie legionárov 5, Prešov, IČO: 42 176 778, zast. JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sov. hrdinov 163/66, Svidník, o zaplatenie 945,38 Eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 6C/257/2013-79 zo dňa 16.01.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu 1. stupňa v jeho napadnutej časti, t. j. okrem výroku o povinnosti odporcu zaplatiť navrhovateľovi sumu 588,16 Eur s 8,75 % úrokom z omeškania ročne od 05.12.2012 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 588,16 Eur s 8,75 % úrokom z omeškania ročne od 05.12.2012 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej časti návrh zamietol.

Vyslovil, že žiadny z účastníkov a vedľajší účastník nemajú právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. §§ 3 ods. 1; 39; 52 ods. 1 až 4; 53 ods. 1; 54 ods. 1, 2; 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, §1 ods. 2; 9 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.

Konštatoval, že úroky dohodnuté pri poskytovaní peňažnej pôžičky predstavujú odmenu za užívanie požičanej sumy. Občiansky zákonník a ani iné právne predpisy výslovne nestanovia, do akej výšky je možné pri peňažnej pôžičke dojednať úroky. Z tejto skutočnosti však nemožno vyvodzovať, že by výška úrokov závisela len od dohody účastníkov zmluvy, nakoľko i tu platí ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Dobrymi mravmi v občianskoprávných vzťahoch sa v súdnej praxi rozumie súbor spoločenských, kultúrnych a mravných pravidiel správania, ktorý je v súlade so všeobecne uznávanými vzťahmi medzi ľuďmi a mravnými princípmi spoločenského zriadenia a ktorý v historickom vývoji osvedčil

istú nemennosť vystihujúc podstatné historické tendencie, ktoré sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem.

Neprimerane vysoké úroky dojednané pri peňažnej pôžičke sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania a vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku, a teda sú v rozpore s dobrými mravmi. Požiadavka na neprimerané zmluvné úroky môže za istých okolností v sebe obsahovať i skutkovú podstatu trestného činu úžery, kedy dohoda o neprimeraných úrokoch je neplatná pre rozpor so zákonom alebo v iných prípadoch pre rozpor s dobrými mravmi. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov dojednaná podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovanými bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek.

Vykonaným dokazovaním mal za súd prvého stupňa za preukázané, že úroková miera dohodnutá medzi účastníkmi konania v spotrebiteľských úveroch uzavretých dňa 09.09.2011 a 22.12.2011 viac ako trojnásobne (teda podstatne) prevyšuje obvyklú úrokovú mieru.

Preto takéto dojednanie považoval za neplatné pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Poskytnutý úver považoval z uvedeného dôvodu za bezúročný.

Navrhovateľ poskytol odporcovi úver vo výške 386,10 Eur, z ktorého odporca zaplatil sumu 171,82 Eur, a teda odporcovi zostáva zaplatiť navrhovateľovi sumu 214,28 Eur a úver vo výške 479,- Eur, z ktorého odporca zaplatil sumu 105,12 Eur, a teda odporcovi zostáva zaplatiť navrhovateľovi sumu 373,88 Eur.

V tejto časti o zaplatenie istiny 588,16 Eur preto súd prvého stupňa návrhu navrhovateľa vyhovel.

Zároveň priznal navrhovateľovi zákonný ročný úrok z omeškania zo sumy 588,16 Eur počnúc od 05.12.2012, t. j. od nasledujúceho dňa od účinnosti splatnosti dlhu odporcu, do zaplatenia.

V prevyšujúcej časti návrh navrhovateľa ohľadom základu pohľadávky a jej príslušenstva zamietol. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa ustanovenia § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Proti tomuto rozsudku, a to proti výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti a proti výroku o trovách konania podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ.

V odvolaní namietal, že súd prvého stupňa vec nesprávne skutkovo a právne posúdil.

Navrhovateľ nesúhlasil so záverom súdu prvého stupňa, že zmluvný úrok vo výške 34 % ročne je neprimerane vysoký oproti úrokom požadovaným bankami pri spotrebiteľských úveroch. Uviedol, že takýto úrok nepovažuje za rozporný s ustanovením § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka a ani s v rozpore s ustanovením § 39 tohto zákona z dôvodu, že výška RPMN v tomto konkrétnom prípade predstavovala u zmluvy zo dňa 09.09.2011 39,84 % a priemerná hodnota RPMN pre tento typ úverov bola v čase uzavretia zmluvy na trhu 45,11 %. V prípade úveru zo dňa 22.12.2011 bola vo výške 39,82 % a priemerná RPMN bola 45,66 %- Úvery boli poskytnuté na dobu trvania 28 a 26 mesiacov na finančnom trhu nebankových subjektov bez akéhokoľvek zabezpečenia, pričom ich splácanie zodpovedalo odplatám, ktoré požadujú banky, teda aj priemerným odplatám. Vyššia je výsledkom jasnej a zrozumiteľnej dohody účastníkov konania uzavretej na slobodnom trhu poskytovania peňažných prostriedkov bez akéhokoľvek ďalšieho zabezpečenia a bez predchádzajúcej skúsenosti navrhovateľa s plnením finančných záväzkov odporcu. Navrhovateľ poskytol odporcovi peňažné prostriedky na trhu nebankových subjektov, pričom na takomto trhu, charakteristickým vyšším rizikom nesplácania úveru, sú úrokové sadzby prirodzene vyššie, ako na trhu bankových úverov, na ktorom je poskytnutie obdobného úveru viazané prísnejšími podmienkami. Preto od nebankového subjektu, ktorým je navrhovateľ, nemožno očakávať pri väčšom riziku nesplácania úveru jeho poskytovanie pri rovnakých úrokoch, za aké poskytujú obdobné úvery banky, alebo za priemerných úrokov, ktoré sú tvorené aj z úrokových sadzieb, ktoré používajú banky. Pri uzatváraní zmluvy boli dodržané všetky podmienky vyplývajúce z osobitnej právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ktoré odporcovi umožnili úvahu o tom, či s navrhovateľom za daných podmienok zmluvu uzavrie.

Na základe uvedeného navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok v ním napadnutej časti zrušil, návrhu vyhovel alebo vrátil vec súdu prvého stupňa na nové konanie.

Odporca ani vedľajší účastník sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadrili.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v rámci svojich kompetencií vyplývajúcich mu z ustanovenia § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p. vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s ustanovením § 214 ods. 1, 2 O.s.p. s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu dňa 16.06.2015 a zistil, že odvolanie navrhovateľa v napadnutej časti nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Na týchto správnych skutkových zisteniach a posúdení sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Odvolací súd sa plne stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, ako aj s dôvodmi tam uvedenými.

K odvolacím námietkam navrhovateľa odvolací súd na doplnenie konštatuje:

Pod právnym posúdením sa rozumie činnosť súdu, pri ktorej súd zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Odvolací súd zo spisu zistil, že navrhovateľ sa návrhom zo dňa 04.07.2013 doručeným súdu prvého stupňa dňa 22.07.2013 domáhal od odporcu zaplata sumy 945,38 Eur s príslušenstvom titulom čerpania finančných prostriedkov na základe zmlúv o spotrebiteľských úveroch uzavretých medzi účastníkmi konania dňa 09.09.2011 a 22.12.2011.

Odporca sa zaviazal splatiť úver zo dňa 22.12.2011 v 26 mesačných splátkach vo výške 26,28 Eur vždy k 15. dňu v mesiaci, počínajúc dňom 15.01.2012. Odporca svoj záväzok splácať poskytnutý úver riadne a včas nesplnil.

Úver zo dňa 09.09.2011 sa odporca zaviazal splatiť v 28 mesačných splátkach vo výške 20,16 Eur vždy k 15. dňu v mesiaci, počínajúc dňom 15.10.2011. Odporca svoj záväzok splácať poskytnutý úver riadne a včas nesplnil.

Navrhovateľ vyzval odporcu na úhradu zmluvných pokút vo výške 8 % listami zo dňa 07.12.2012, a to podľa článku V.-3. všeobecných podmienok CETELEM Slovensko a.s. pre poskytnutie spotrebiteľského úveru.

Navrhovateľ v návrhu uviedol, že dňa 04.12.2012 sa stal splatným dlh odporcu vo výške 532,23 Eur. V úverovej sadzbe bola dojednaná úroková sadzba vo výške 34 % ročne. S ohľadom na to, že zmluvný úrok bol vypočítaný ku dňu predania prípadu na vymáhanie, t. j. k 03.12.2012, domáhal sa navrhovateľ aj zaplata úroku vo výške 34 % ročne zo sumy 425,96 Eur (úverová istina) od 04.12.2012 do zaplata.

Dňa 04.12.2012 sa stal splatným dlh odporcu vo výške 413,15 Eur. V úverovej zmluve bola dojednaná úroková sadzba vo výške 34 % ročne. S ohľadom na to, že zmluvný úrok bol vypočítaný ku dňu podania prípadu na vymáhanie, t. j. ku 03.12.2012, domáhal sa navrhovateľ aj zaplata úroku vo výške 34 % ročne zo sumy 315,81 Eur (úverová istina) od 04.12.2012 do zaplata.

Navrhovateľ si zároveň uplatnil aj úrok z omeškania, a to vo výške 8,75 ročne tak, ako je špecifikovaný v petite návrhu na začatie konania.

Navrhovateľ predložil spolu s návrhom na začatie konania Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru č. 42699495019001 zo dňa 07.12.2012, Zmluvu o spotrebiteľskom úvere zo dňa

09.09.2011, Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru č. 42699495019002 zo dňa 07.12.2012, Zmluvu o spotrebiteľskom úvere zo dňa 22.12.2011.

Dňa 12.11.2013 predložil navrhovateľ súdu prvého stupňa ako dôkaz výpisy z úverového účtu odporcu, ktoré majú dokumentovať históriu a splácanie úverov, potvrdenia o odfinancovaní úverov a potvrdenia o prijatých platbách, ďalej splátkové kalendáre a sadzobník poplatkov.

Písomným podaním zo dňa 13.11.2013 oznámilo Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Prešov, zastúpené JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, svoj vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu.

Združenie v oznámení poukázalo na ust. § 52 až 54 Občianskeho zákonníka a na rozsudok Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 5Cdo/26/2011. Zároveň uviedlo, že výška úrokovej sadzby 34 % je neprimerane vysoká a v rozpore s dobrými mravmi pri oboch zmluvách. Zmluvné pokuty uplatnené navrhovateľom navyšujú neprípustným spôsobom sankciu za omeškanie, čím dochádza k duplicitě.

Združenie navrhlo porovnať sumu prijatú od dodávateľa spotrebiteľom a odpočítať od nej sumu, ktorú spotrebiteľ dodávateľovi zaplatil, bez ohľadu na to, na aký účel dodávateľ tú - ktorú platbu započítal. V prípade kladného rozdielu v prospech dodávateľa ide o sumu bezdôvodného obohatenia, na vydanie ktorej má dodávateľ nárok. V zbytku navrhlo združenie návrh zamietnuť a aj v prípade čiastočného úspechu vo veci priznať trovy konania.

Odporca bol v konaní pred súdom prvého stupňa vypočutý na pojednávaní dňa 14.11.2013. Vyjadril sa k okolnostiam uzavretia zmlúv, uviedol, že úvery mal splácať jeho vnuk, pričom zistil, že vnuk úvery nespláca. Na prvý úver spolu zaplatili 4 splátky vo výške 26,28 Eur a na druhý úver zaplatili 6 splátok, avšak v marci 2012 zaplatili 71,02 Eur, Spolu teda zaplatili 171,82 Eur. Rozdiel, ktorý mu vznikne zaplatiť, je ochotný zaplatiť v splátkach, nakoľko je dôchodcom. Poukázal na svoje finančnú situáciu.

Tak ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku, súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa nad prisúdenú výšku istiny 588,16 Eur s príslušenstvom z dôvodu, že považoval dojednaný úrok z úverov vzhľadom na jeho výšku 34 % ročne, ktorá v danom prípade viac ako 3-násobne prevyšovala úrok pri obdobných úveroch poskytovaných bankami, za neplatný pre rozpor s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka) a považoval úvery za bezúročné.

Odvolací súd konštatuje, že záver súdu prvého stupňa je správny.

K odvolacím námietkam navrhovateľa odvolací súd len dopĺňa, že pokiaľ navrhovateľ poukázal na ust. § 53 ods. 6, z jeho znenia jednoznačne vyplýva, že nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

Úrok vo výške rovnajúcej sa 3-násobku úroku bánk je možné nepochybné považovať za úrok (odplatu) podstatne prevyšujúcu odplatu obvykle požadovanú bankami.

Preto odvolacia námietka nedôvodná.

Súd prvého stupňa preto správne postupoval, pokiaľ úrok vo výške 34 % ročne požadovaný navrhovateľom pri úroku, ktorý v rozhodnom čase požadovali banky vo výške 9,90 % ročne, považoval v zmysle § 39 OZ za neplatný pre rozpor s dobrými mravmi.

Takúto výšku úroku nemožno považovať za nerozpornú s dobrými mravmi a za súladnú so zákonom ani pri úvere zo strany nebankového subjektu. Vo veciach tzv. nebankových subjektov sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky. Rozhodne nie však viac ako 300 % oproti priemeru bánk.

Preto v tomto konkrétnom prípade, dohodnutý úrok, ktorý viac ako 3-násobne prekračuje úrokovú mieru dohodnutú pri úveroch, ktoré poskytovali banky, nie je akceptovateľný.

Odvolačný súd k odvolacej námietke navrhovateľa, ktorý poukazoval na RPMN konštatuje, že prvostupňovým súdom nebola spochybnená alebo namietaná výška RPMN, ale výška úroku z úveru. Údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov nie je vecou dohody účastníkov, teda sa neurčuje na základe dohody účastníkov, ale vypočítava sa podľa konkrétnych vstupných údajov z predmetného úveru.

Pojem úroky a ročná percentuálna miera nákladov nie sú totožné. RPMN zohľadňuje všetky náklady na úver vyjadrené v percentuálnych bodoch, a teda jej súčasťou sú aj úroky z úveru, kým samotný úrok z úveru ako cena finančných prostriedkov vyjadruje cenu úveru, t. j. skutočnosť, koľko stojí požičanie finančných prostriedkov na určitú dobu.

Vzhľadom na vyššie uvedené, pri správnom zistení prvostupňového súdu, že úvery v danom prípade sú z dôvodu neplatnosti dojednaní o výške úroku bezúročné, platí záver, ku ktorému dospel súd prvého stupňa, že skutočná pohľadávka navrhovateľa pri bezúročnosti úveru voči odporcovi je vo výške 588,16 Eur, čo je rozdiel medzi poskytnutými úvermi vo výške spolu 865,10 Eur a úhradami odporcu vo výške 171,82 Eur + 105,12 Eur, teda plnením zo strany odporcu celkom vo výške 276,94 Eur.

Správnemu rozhodnutiu o zamietnutí návrhu navrhovateľa v časti prevyšujúcej sumu 588,16 Eur zodpovedá vzhľadom na navrhovateľom uplatnený nárok vo výške 945,38 Eur aj správne rozhodnutie o trovách konania.

V konaní mal navrhovateľ nepochybne len čiastočný úspech, preto súd prvého stupňa o trovách konania správne rozhodol, keď použil ust. § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ak žiadnemu z účastníkov a ani vedľajšiemu účastníkovi trovy konania nepriznal.

Na základe uvedeného odvolací súd konštatuje, že navrhovateľ neuviedol v odvolaní žiadnu takú relevantnú okolnosť, ktorá by bola spôsobilá privodiť zmenu alebo zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti.

Preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t. j. okrem jeho vyhovujúcej časti, podľa ustanovenia § 219 Občianskeho súdneho poriadku ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania nebolo rozhodnuté, a to v súlade s ust. § 224 ods. 1 O. s. p. za použitia ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a § 151 ods. 1 O. s. p. Aj keď v odvolacom konaní bol úspešný odporca, tento nepodal návrh na náhradu trov odvolacieho konania.

Návrh na náhradu trov konania nepodal ani vedľajší účastník.

Neúspešný navrhovateľ takýto návrh tiež nepodal, ale ani vzhľadom na výsledok odvolacieho konania by mu náhrada trov konania nemohla byť priznaná. Ide o návrhové konanie, odvolací súd bez takéhoto návrhu o trovách odvolacieho konania sám nemohol rozhodovať.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.